

Cercuilo

St. 20735 69

Foaia Partidului Național-Tărănesc din Vâlcea

Apare odată pe lună,
sub conducerea unui comitet

Abonamentul anual lei 60

Redacția și Ad-ția, la Clubul Partidului
Strada Știrbei-Vodă, No. 2, R.-Vâlcea

Să ne revizuiți părenții!

După un an și jumătate de guvernare, s'a topit legenda capacității de guvernare a liberarilor. Noi o știam de mult; alții o voiau pentru că erau partizani, urmărind profitul puterii însă erau și mulți naivi, creduli în miracolul liberal.

Ei bine, s'au convins toți că ultima guvernare liberală este un faliment. Regretul dispariției lui I. G. Duca le-a mai menținut creditul, însă greșelile au luat proporții și s'au repetat așa de des, încât nicio scuza nu mai încape.

Ura cu care s'au aruncat asupra înfăptuirilor naț.-tărăniste, asupra caselor autonome, asupra cooperației, n'a putut ține loc de program. Timpurile sunt prea grele ca să putem aștepta jocul de-a praștia, început de bătrânul obtuz, D. Brătianu.

Casele autonome n'au mai fost desființate, ci numai câteva modificate ca să poată face loc afacerilor liberale după tipic.

Conversiunea n'a mai fost atacată de faimosul rozător al consiliilor, D. Brătianu, fiindcă Creditul fonciar și Banca Națională, unde-și au rezervele, radacinile și rezistența liberalii, au fost principiar răsplătite cu 4 miliarde de un buget de mizerie al statului.

Averile faimoase ale naț.-tărăniștilor s'au spulberat; în schimb ilustrele banci și figuri liberale primesc sute de milioane dela Banca Națională pe polițe putrede, afaceri la import, afaceri la export, în bălțile dela Viașca, cu pământurile Turcilor din Dobrogea, pe la carielul zahărului refăcut, ca să poată plăti pe câțiva nearanjați.

Acum vor să vină cu o lege administrativă care copiază pe cea mult injurată din 1929 a țărăniștilor.

Skoda nu e fată rea, și noul contract care repetă pe cel vechiu, ajunge titlul de glorie pentru guvernul sarac în fapte.

Se iartă sute de milioane spirtarilor și marilor societăți, în schimb se vinde cerga săracului.

Abuzul și persecuția oamenilor noștri este ura desnădăjduitului, după cum goana după procopsală este tactica grabitului. Se grăbesc și se tem că nu vor mai reveni să ne fericească?

Viața se scumpește în articolele de primă necesitate, pentru că și în contingentare s'au vârit interesele lor de câștig.

Zgomot și alarmă multă pentru folos neînsemnat, perfidie și calcul sectar cu efecte de împiedicare a progresului de stat, iată ce se poate afirma despre politicianismul liberal ajuns în postul de comandă al țării.

Se cerea un regim potrivit timpurilor, cu preocupări de stat și ei ca orice demodați inadaptabili, au oferit practici și meschinării politice. Dela un calic lipsit, de duh te mulțumești cu orice! Dar până când?

Sărbătorirea fuziunii cu Dr. N. Lupu

La 11 Februarie împlinindu-se un an dela fuziunea partidului naț.-tărănesc cu partidul Dr. N. Lupu, organizațiile județene din toată țara au sărbătorit evenimentul cum se cuvenea.

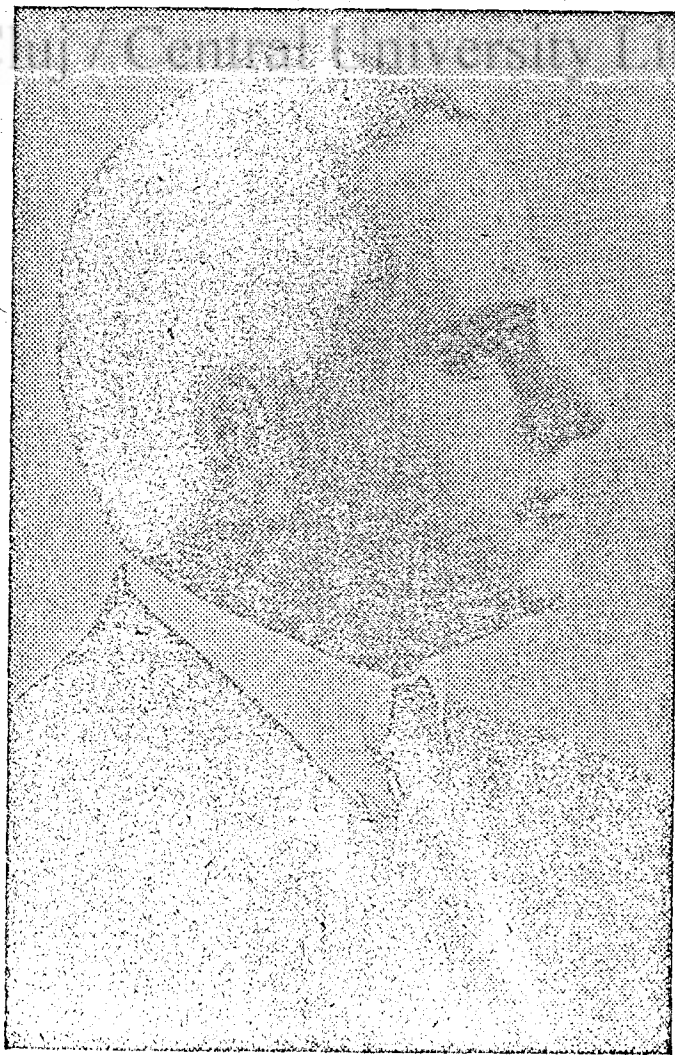
In aceeași întărire de forțe democratice, cu toți vedem garanția sigură de mâine a reușitei dorințelor țărănimii care este însăși nația și înălțarea oricărui poftă de dictaturi aventuroase.

Organizația noastră a convocat comitetul județean la clubul orășenesc și mai mulți vorbitori au arătat importanța fuziunii.

S'a comemorat cu aceeași ocazie împlinirea a 150 ani dela moartea celor 3 eroi ai nației și ai țărănimii din Ardeal, împilate de moșierii unguri. Ei sunt primii luptători pentru cauza țărănimii, pentru dreptatea celor mulți.

D-l președinte D. Simian a combătut diversiunea începută de D-l D-r Vaida Voevod, arătând că printr-o asemenea acțiune s'au situat în afara cadrelor de partid.

S'au expediat două telegrame de necondiționată adeviere D-lor Ion Mihalache președintele partidului național-tărănesc și D-lui D-r N. Lupu.

D - I DINU SIMIAN

Președ. Org. Naț.-Tărăniste și deputat de Vâlcea

Cooperația

Sistemul întovărășirii celor mulți și săraci pentru a-și vinde produsele cu un preț mai bun, pentru a-și procura cu un preț mai puțin lucrurile de nevoie gospodăriilor plugărești, sau pentru a-și pastra un ban pentru nevoile de mâine sau a și-l procura cu o dobândă mai lesnicioasă, se numește cu un termen comun, cooperație.

Partidul naț.-tărănesc fiind partidul milioanele de țărani și muncitori dela

orașe a înțeles că pentru greutatea zilelor de azi și de totdeauna, lumea se va putea ajuta numai asociindu-se cei mulți, ușurând cu puteri unite viața fiecărui asociat.

Cooperația așa cum au făcut-o liberalii s'a redus numai la bancile populare și a fost nenorocita și dezastruoasă pentru populația satelor și pentru depunatori și pentru debitori. De ce oare? Fiindcă ea a fost în mâna politicii liberale, care prin tot felul de controluri ce nu și-au făcut datoria au oprit la conducerea băncilor corbii nesățioși ai satelor noastre, cari au înscăpat lefuri mari și mai ales au făcut cele mai mari împrumuturi pe cari nu le mai pot plăti; pentru că

omul bun și cinstit dacă nu s'a supus ordinului lor, sau era bănuț că face parte din alt partid, era imediat înlocuit cu lichieaua liberală. Cooperație supusă guvernelor politice cunoscute, cu năraurile lor, nu poate da rezultate, este apă din care, oricât ai bate, unt nu iese.

In prima guvernare țărănistă, guvernul nostru dela 1929 a căutat să îndrepte răul dela rădăcină scoțând cooperația de sub influența statului și lăsând-o liberă, autonomă și cu toată criza ce a băntuit, ea începuse să se infiripeze bine.

Veniți la putere, liberalii cari nu înțeleg nimic bun dacă nu e în slujba clicei lor, vor să distrugă liga și să revină la vechiul sistem.

Cuvântarea d-lui deputat Dinu Simian

La Cameră au continuat discuțiile în jurul nefertitului proiect al d-lui M. Negură. După discursul obiectiv și convingător al d-lui Vasile Lepădatu, a vorbit eri distinsul deputat de Vâlcea, d. Dinu Simian. Nu vom reproduce aici acest frumos și documentat discurs parlamentar. Vrem numai să notăm postura imposibilă în care a fost pus guvernul prezentând parlamentului proiectul de modificare a actualei legi pentru organizarea cooperației.

Vorbind despre caracterul juridic al Băncii Centrale Cooperative, d. D. Simian a arătat cu argumente convingătoare că este vorba de o instituție de drept privat, având toate caracteristicile unei astfel de instituții. In fața acestei argumentări, nu numai întreaga Cameră dar și ministrul agriculturii, d. V. P. Sassu, a trebuit să recunoască în mod formal caracterul acesta al Băncii Centrale Cooperative.

Și atunci i-a fost ușor d-lui Simian se evidențeze neconstituționalitatea proiectului care vrea să desființeze printr'un articol o astfel de instituție în care Statul intervine numai cu un asociat alături de societățile cooperative. Exemplul procesului celebru al Societății comanale a tramvaelor este concludent.

Proiectul pare a recunoaște că este nevoie de deciziunea asociațiilor pentru lichidarea băncii, căci decide convocarea unei adunări generale, care are să se pronunțe în termen de 60 zile. Până aici totul este în bună ordine. Un aliniat următor însă decide că în cazul când Adunarea refuză lichidarea, ea se va face totuși de către noua Casă Centrală pe care proiectul o înființează. D. Negură nu vrea deci ca Banca Centrală să moară neîntrebată...

Precizarea d-lui Sassu, semnatarul proiectului, răstoarnă însă întregul eșafodaj al acestui proiect. Căci, Casa Centrală, prevăzută acolo nu mai are nici o bază de existență.

In continuare, d. deputat Dinu Simian a biciuit mentalitatea de care e stăpânit negurosul subsecretar deia Domenil, care timp de un an și jumătate nu a avut altă preocupare decât aceea de a înlocui — folosind o serie de mijloace abuzive și ilegale — dela conducerea instituțiilor cooperative oamenii meritori care nu admiteau o subjugare a Cooperăției prin oamenii d-lui Negură.

Impresionant a fost vorbitorul și atunci când a arătat contradicția în care se pun autorii proiectului actual cu vederile în repetate rânduri exprimate de regretatul Duca cu privire la autonomia mîscării. Proiectul Negură — așa cum o recunoaște și autorul lui — însemnează reinstalarea tutelei administrative asu-

pra mișcării. S'a evidențiat astfel deosebiră de vederi în sânul partidului liberal în ce privește politica cooperatistă: pe de o parte ideea de autonomie a mișcării, reprezentată prin cei care vor să menție intactă moștenirea ideologică a lui Duca, pe de altă parte grupul bancar care și-a găsit un exponent pentru cooperatie, în d. M. Negură.

Verva, prestația și felul documentării cu impus întregel Camerei. Dar d. Simian a reușit ceva mai mult: să obție clar aprobarea tineretului liberal. Dovadă comentariile pe care le găsim în Național Nou de ieri: După ce arată că d. Simian a făcut „un discurs documentat, presărat de observații judicioase, d-sa dovedind că este un perfect cunoscător al problemelor cooperatiste”, — organul tineretului liberal ține să constate că „a făcut un discurs însuflețit de un vehement suflu opoziționist, dar și întretăiat de observații a căror justife nu poate fi contestată”.

Dăm aici câteva părți din strălucitul discurs al deputatului nostru care înțelege să aperse interesele obștei țărănești și românești:

Sedința se deschide la ora 15,40; sub președinția domnului G. Fotino, vice-președinte.

Pe bina ministerială d-nii miniștri Vasile Sassu, V. Iamandi, Savel Rădulescu și M. Negură.

La ordinea zilei, continuarea discuției generale asupra proiectului privitor la modificarea unor articole din legea cooperatiei.

La cuvântul d-l Dinu Simian, în continuare.

D. DINU SIMIAN: Domnule președinte, domnilor deputați, în ședința de Sâmbătă am căutat să stabilesc punctul de vedere al partidului național-țărănesc pe care mai mult l-am știat, în materie de cooperatie. Urmează să stabilesc astăzi punctul de vedere al partidului național-liberal, în această chestiune.

Intr'unul din acele discursuri care rămân, și care trebuie să formeze normele conducătoare pentru d-v., defunctul I. G. Duca a încercat să caracterizeze care este punctul d-v. de vedere, concepțiunea d-v., în ce privește cooperatia, și a trasat câteva linii principale, dela care cred că nu vă puteți abate.

Iată ce spunea în 1929, cu ocazia discuției proiectului de lege Răducanu, defunctul I. G. Duca:

„Cooperatia nu este nici o formulă economică de credit, nici o formulă stearpă de producție și de consum; cooperatia este un ideal social. În lumea modernă se dă astăzi lupta cea mare între cei doi factori de producție, între capital și muncă”.

După aceea trece și examinează formula capitalistă, formula socialistă, fascismul Mussolini, și tentațiunile de împăcare a conflictelor dintre capital și muncă din Anglia.

Este interesant de observat că fostul d-v. șef politic, respinge formula capitalistă, nu o acceptă pentru partidul național-liberal. Deasemenea, respinge, fără nici o rezervă, formula socialistă, care se experimentează în Rusia. Are oarecare simpatie pentru fascismul lui Mussolini, dar adaogă că trebuie să așteptăm până când s'o dovede reușita experienței din Italia.

Deasemenea, domnilor deputați, pare îndrăgostit de tratativele care se duceau în Anglia, și care se duc și astăzi, pentru împăcarea acestui conflict dintre reprezentanții capitalului și a muncii.

La sfârșit, conchide că în ce privește găsirea formulei de conciliere între capital și muncă, cooperatia ar fi una din aceste formule, pentruca apoi imediat să apeleze la ministrul de atunci, d. Ioan Răducanu, ridicând aproape un imn de slavă cooperatiei, și să caute, prin toate mijloacele, să reinvieze spiritul de cooperatie, care părea pe atunci că ar fi dispărut.

Liberalii și cooperatia

Este deci clar că, din acest punct de vedere, față de cele ce am spus Sâmbata, nici o discuție nu poate să existe. Pentru partidul d-v., cooperatia este un ideal social, este o formulă de conciliere între conflictul dintre capital și muncă, — una din aceste formule.

Pentru noi, după cele ce am avut onoarea să spun în ședința de Sâmbata, este cu totul altceva.

Este evident, când zici, „ideal politic”, este ceva îndepărtat, este ceva pe care nici nu-l poți atinge, ceva la care te poți gândi, dar care știi că în politica nu se poate realiza de îndată.

Pentru noi, partidul național-țărănesc, cooperatia este mijlocul imediat de aplicație, cu care credem noi că putem să îndreptăm viața economică din România. Pentru noi, cooperatia este însăși baza vieții noastre agrare, după cum am avut onoarea să vă arăt în ședința trecută.

Dar domnilor deputați, tot în acest discurs, defunctul I. G. Duca se înteba care este diferența în ce privește atitudinea partidelor, — acestea două, fiindcă de celelalte nu se știa pe atunci încă ce anume părere aveau — care e punctul de privire al partidului național-liberal față de cooperatie, în ce privește autonomia ei, și în ce privește tutelarea ei de către stat, și care este punctul de privire al partidului național-țărănesc.

Și iarăși, fără nici o ezitare, defunctul d-v. șef, recunoștea că întotdeauna, dela început, partidul național-țărănesc a fost atașat ideii de autonomie deplină și complectă, iar d-v., partidul național-liberal, ați crezut că această autonomie trebuie realizată tot mai târziu, fiindcă, deocamdată spunea el, cooperatia are nevoie de o tutelă a statului, și afirmă că ar putea să repete, în 1929, exact aceleași cuvinte, pe care le spuneau cu mult înainte, la un congres internațional de cooperatie, în care el fusese trimis ca subdirector general al cooperatiei române, și anume, că în România, cooperatia are o tutelă a statului, de care ar vrea să se scape cu o oră mai înainte, și să ajungă la autonomie.

Ce urmărește proiectul

Ce se întâmplă? Ce faceți dv. prin legea actuală? Spuneți așa: voi convoca adunare generală, după ce voi avea legea făcută. Ce se întâmplă în adunarea generală? Este liberă să accepte noile statute. În cazul acesta evident nu e nimic. Dacă adunarea generală, cu majoritatea respectivă, acceptă modificarea de statut și legea atunci este un consens unanim al tuturor membrilor componenți ai societății care este Banca centrală Cooperativă, și nimeni nu are să vadă nicio obiecție.

Dar, dacă adunarea generală respinge statutele, dacă nu acceptă modificările esențiale pe care le aduceți dv. și nu vrea că fie guvernată de statute, atunci ar fi prudent ca dv. să vă opriți, nu să înființați altă instituție. Aceasta ar trebui să fie consecința principiilor juridice din legea din 1929.

Adunarea generală respinge statutul, nu acceptă noile modificări, consecința juridică nu poate fi decât una singură: legiuitorul se oprește, se închină, și legea aceasta este caducă, nu poate fi aplicată.

Dar dv. nu faceți așa. Dv. ziceți: dacă adunarea generală acceptă sau nu acceptă, pe mine nu mă interesează. Dacă nu vrea să accepte, eu duc Banca Centrală Cooperativă la lichidare. Ceeace este mai interesant, e că nu țineți seamă nici de normele de lichidare, prevăzute în codul comercial. Nu luați nici o dispoziție în ce privește capitalul investit, mult, puțin, cât ar fi, 68 de milioane, ci dv., în virtutea legii, declarați lichidată Banca Centrală Cooperativă și instituți ca lichidatoare Casa Centrală a Cooperatiei.

Aceasta este situația și planul dv. în ce privește alcătuirea cooperatiei. De aci decurg câteva atentate la dreptul de proprietate, înțeles în sensul larg, nu dreptul de proprietate imobiliar, ci dreptul de proprietate mobilier incorporat.

Ei bine, a intrat în patrimoniul tuturor asociațiilor Băncii centrale cooperative dreptul la o anumită conducere și la distribuirea anumitor beneficii, dreptul la un anumit control și așa mai departe. Toate punctele prevăzute în statute, sunt drepturi dovedite de toți acei membri componenți ai Băncii Centrale Cooperative.

Înainte de a vedea care sunt con-

secințele acestui atentat la proprietate și la aceste drepturi, pe care le au fiecare din asociați, să-mi dați voie să vă amintesc de o situație absolut identică cu situația Băncii Centrale Cooperative care s'a petrecut în fața instanțelor judecătorești în anul 1911.

Care era situațiunea în chestiunea Tramvaelor comunale, căci aceasta este speța identică?

Activitatea Băncii Cooperative

Acum domnilor deputați, îmi veți da voie să-i răspund d-lui Șeicaru, — îmi pare rău că a plecat —, care cu puterea d-sale de pătrundere avea aerul să spună că nu interesează forma, ci fondul chestiunii Băncii Centrale Cooperative, și interesează în special dacă această instituțiune ar corespunde menirii care i s'a dat, dacă în definitiv a făcut față tuturor obligațiilor pe care le avea.

Ei bine domnilor, în această privință, dv. nu aduceți în expunerea de motive nici un argument care ar pleda contra acestei activități. Dați-mi voie ca în foarte scurte cuvinte să vă demonstrez, — și încă odată, îmi pare foarte rău că d-l Șeicaru nu este prezent, — să vă arăt la ce înălțime a putut să ajungă Banca Centrală Cooperativă, și dacă am compara-o cu orice altă instituțiune financiară a țării, nu am găsi una care să o egaleze din punctul de vedere al îndeplinirii rostului ei în materie de cooperatie, și a angajamentelor pe care le-a luat în vremea aceasta de cumplită criză.

Iată domnilor:

Banka Centrală a Cooperativelor a primit dela stat în numerar, numai 97.875.000 lei.

Acesta este tot capitalul în numerar care s'a vărsat.

Această instituție a mai primit 30.000 acțiuni dela Banca Națională a României în 1931, — la cursul zilei, — în valoare de 159.750.000 lei și i s'au mai dat creanțe cesionate din plasamentele imobilizate, făcute de fosta Centrală a Băncilor Populare, din banii împrumutați de la Banca Națională, de 242.370.000 lei.

Domnilor dv. nu vă dați seama ce reprezintă aceste creanțe cesionate și ce reprezintă o sumă vărsată în numerar? Este o deosebire esențială!

În ce privește acțiunile Băncii Naționale, acestea s'au dat în cursul zilei, deci acolo nu s'a pierdut; dar la portofoliul acesta putred care s'a luat dela vechea centrală a Băncilor populare, credeți că acesta a fost acoperit 100 la sută?

Nu am timp suficient, dar voi ruga un alt coleg, care va lua cuvântul după mine, să vă demonstreze cât s'a putut recupera din aceste creanțe de aproape 250.000.000 lei, care au format miza socială adusă din partea statului.

Totuși domnilor deputați, aceste nenorocite unități cooperative, care au trăit viața aceasta de criză, au putut să subscrie 82.000.000 lei și să verse efectiv 61.456.000 lei.

Acum, în ce privește activitatea, evident că Banca Centrală a Cooperativelor avea un rol principal: acela de a finanța unitățile de gradul întâi. Și iată ce cifre vă pot da în această privință:

În 1929 și 1930, Banca Centrală a finanțat unitățile de gradul întâi, cu 598.000.000 lei; în 1931 cu 206 milioane lei; în 1932 cu 28.000.000, în 1933 cu 16.000.000, deci în total cu 851.581.426 lei, sumă acordată unităților de gradul I.

Pentru aceste credite au servit atât fondurile proprii, cât și fondurile împrumutate dela Banca Națională a României, dela Cassa Națională de Economii și Cecuri Poștale, dela Casa Autonomă a Monopolurilor, cum și depunerilor spre fructificare.

Aceasta în ce privește rolul ei principal.

În ce privește primirea depunerilor spre fructificare, afirm că ea este în adevăr unica în toată gospodăria noastră de Stat. Ce înseamnă că s'au primit în decurs de 4 ani depuneri de 860 de milioane și s'au restituit 844 de milioane? Înseamnă că am avut la Banca Centrală Cooperativă o conducere înțeleaptă, care și-a dat seama de dificultățile pieții care nu s'a împrumutat peste măsură și n'a făcut angajamente pe termen lung sau scurt. Aceasta este o operațiune, care face cinste Băncii Centrale Cooperative, care nu poate fi egalată cu nici o altă bancă financiară de aici.

Aprovizionările

A făcut însă și o altă operațiune, tot așa de esențială; la un moment dat, în anul 1929, s'a simțit nevoia aprovizionării cu porumb și grâu. Aprovizionarea s'a făcut prin Banca Centrală Cooperativă. S'a deschis statului un credit de 247 milioane, spre a face față unei obligațiuni luate față de Dresdner Banc.

În afară de aceasta, fiind nevoie să se facă o operațiune de finanțare pentru coloniștii din Cadrilater s'au dat 32 milioane în numerar și 15 milioane material. Plata acestui credit a fost garantată de Consiliul de miniștri, prin Jurnalul său din 15 Octombrie, eșalonat pe 10 ani.

O altă operațiune importantă a fost aceea făcută cu Casa Autonomă a Monopolurilor, care a cerut și obținut conlucrarea Băncii Centrale Cooperative, într-o operațiune de warrantare a produselor ei. Volumul acestei operațiuni se ridică la 2 miliarde, din cari astăzi mai sunt în circulație warante în valoare de 730 milioane.

Primăria Capitalei la un moment dat, a avut nevoie de un institut de finanțe, ca să răscumpere niște obligațiuni de pe piața Europei Banca Centrală Cooperativă a fost însărcinată să facă această operațiune, de pe urma căreia Primăria Municipiului București a câștigat 400 de milioane.

Casa Autonomă a Pădurilor avea nevoie de un credit și s'a adresat tot Băncii Centrale Cooperative.

Iată, domnilor, care este, pe scurt, oglinda vie a operațiunilor Băncii Centrale Cooperative.

Care este imputarea pe care d-v. i o aduceți? Dece nu mai merită să trăiască? Dece să fie desființată și înlocuită cu Casa Centrală a Cooperatiei? Este un răspuns, pe care îl aștept dela d. ministru Sassu, bine înțeles atunci când va desbate proiectul de lege.

Federala cooperativă de import și export

Dar Banca Centrală Cooperativă, care are în atribuțiunile ei, nu numai operațiuni de bancă, dar care trebuia să-și creeze cât mai multe federale cu scop cooperatist, a înființat o Federală cooperativă de import și export, care a avut o activitate ce face cinste Țării Românești. Din punct de vedere al calității exportului, Banca Centrală Cooperativă a reușit să se plaseze, pentru străinătate, ca întâia exportare din punct de vedere al calității, iar din punct de ve-

dere al afacerilor, este a treia instituție din România. Prin urmare, este o instituție folositoare, de pe urma căreia nimeni nu a pierdut nimic; împotriva, statul și toată cooperarea nu au avut decât să beneficieze.

Domnule ministru, fiindcă nu vreau nici să abuzez de timpul pe care îl mai am la dispoziție, și nu vreau nici pe departe să-mi faceți imputarea mie și colegilor care vor mai vorbi că vă sabotăm legea, nu voi discuta toate problemele pe care am avut să le discut. Am să mai vorbesc o singură chestiune și vă atrag atenția că nu este admisibil ca pe deoparte să ne aduceți inviniunile pe care ni le aduceți, și să susțineți că vreți să faceți economii, iar pe de altă parte să existe o atitudine ca aceea pe care a avut-o d. subsecretar de stat Negură, vin la chestiunea pe care dv. sunteți dator să o lămuriiți, și aici în fața Parlamentului și în fața conștiinței dv.

Preocuparea nefastă a d-lui Negură

Domnule subsecretar de stat Negură, care a fost activitatea dv. față de cooperare? Eu nu știu dacă legea din 1929 este o lege perfectă; dar eu știu un lucru, și anume că din activitatea ei așa cum s'a desfășurat în plină criză, nu puteți să-i faceți nici un reproș.

Când statul, apelând la ea, i-a dat să garanteze produsele Monopolului Statului pentru două miliarde, și a făcut față acestei obligații, lăsând în circulație numai 740 milioane; când pe vreme de criză a avut depozite de 860 milioane și a restituit 860 milioane nemaivând ca datorii din depuneri de cât 16 milioane; când Banca Centrală Cooperativă, intervenind pentru Primăria Municipiului București, a putut să-i aducă o economie de 400 milioane, salvându-se astfel toate regiunile înfometate; când în toate împrejurările, coloniștii, Casa Pădurilor, și toți cari au avut nevoie au apelat, la sprijinul ei, pe care l'a acordat, atunci domnule subsecretar de stat Negură, eu sunt sigur că nu pentru considerația că această Bancă Centrală Cooperativă nu și-a îndeplinit rolul ei ați vrut să o desființați.

Cum ați tratat-o dv. din primul moment? Aici este un sistem împotriva căruia țin să aduc protestul meu hotărât și categoric.

Din prima zi când v'ați instalat la guvern ați trimis în toate părțile să se facă anchete peste anchete, anchete care sau permanentizat. Nu există instituție de gradul întâi, doi, sau trei, care să nu fi fost anchetată, și mai dureros, este faptul că aceste anchete s'au ordonat fără ca în anumite împrejurări să existe măcar vre-o reclamație împotriva acestor instituții.

Ce însemnează aceasta? Că ați venit hotărâți cu gândul de a distruge toate aceste instituții (aplauze pe băncile partidului național-țărănesc), și când ați văzut că Uniunile de cooperative din Oltenia și Muntenia au rezistat, v'au respins, și toate anchetele pe care le-ați făcut nu au dus la nici un rezultat, pentru a le putea desființa, atunci ați prezentat acest proiect de lege, fără nici o argumentare, cerând pur și simplu desființarea acestei Bănci Centrale Cooperative.

Domnule subsecretar de stat Negură, în cariera dv. ați avut desigur toate satisfacțiile, în afară de una singură: nu ați putut supune aceste instituții cooperative voinței dv., care nu primește nici o altă satisfacție decât cea supunerii.

Acesta este adevărul.

Politicianismul

Cum se poate? Ați desființat toate Uniunile; pe toți directorii dela Uniuni i-ați înlocuit, și ați făcut ceva mai mult, domnule subsecretar de stat Negură:

împotriva legii și în afară ați procedat ca în cazul reformei administrative, și fără să țineți seamă, nici de adunarea generală, nici de comisa cenzorilor, cu dela dv. putere ați disolvat diferite organe de conducere, și ați numit comisiuni interimare în materie de cooperare. Este aceasta o inovație a dv., care poate să fi satisfăcut dorința dv. de răzbunare, dar care nu se încadrează în concepția unei cooperării autonome și de sine stătătoare (aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Ați vorbit de economii, foarte bine. Ați numit la funcționari fără nici o explicație, și ați trecut peste drepturile pe cari le aveau acolo vechii muncitori.

Domnule ministru Negură, știți dv. care este marele pericol de pe urma modului dv. de a privi cooperarea? Semănați în sufletele tuturor funcționarilor nesiguranța zilei de mâina. Cum vreți dv. ca funcționarii particulari numiți acolo în baza unor statute, să aibă tragere de inimă, să muncească, când știu că sunt la discreția, la voința absolută a dv., de a-i arunca pe drumuri oricând?

Plasamentele Băncii Centrale

Am auzit pe domnul raportor Ciolan că aducea o inviniune Băncii Centrale Cooperative, singura pe care a găsit-o, că la un moment dat, ea a avut un credit de 100 de milioane și nu l'a folosit în întregime. Ei bine, domnilor, îmi dați voie să spun că dv. nu vă dați seama de greutatea plasamentului actual, nici de greutatea vremurilor în cari trăim. Eu am obținut un credit mic de tot de 1 milion, la o bancă din Vâlcea, și nu am putut să plasez decât 600.000 de lei. Știți de ce? Fiindcă toate instituțiile de garanție pe care le cunoaște codul nostru civil, nu mai sunt speranțe, din cauza cheltuielilor excesive pe cari le necesită executarea. Ele nu mai sunt operante din cauza legii conversiunii datorțiilor agricole.

Eu am mândria să spun că atunci când s'a prezentat prima lege a conversiunii, deși sunt un adept convins că o lege a conversiunii trebuie să fie cât mai largă și radicală, pentru liniștirea țării, am atras atenția că, dacă se institue o ipotecă legală asupra tuturor averilor sătești, creditul a murit și trecutul nu va mai putea fi lichidat. Eu cred că una din cauzele loviturii care s'a dat creditului, este instituirea acestei ipoteci legale generale, care face imposibil un plasament sigur.

S'a răspuns atunci: ce importanță are existența unei ipoteci de rangul întâi, dacă se poate adăoga una de rangul al doilea. Cât de mare dreptate am avut atunci, rezultă din faptul că Banca Centrală Cooperativă, care a primit 100 de milioane, nu a putut face acest plasament.

Dar, domnilor, dacă faceți băncii o vină din aceasta și spuneți că nu și-a împlinit menirea, vă contrazic cifrele. Banca a plasat în decurs de cinci ani 860 de milioane. Este adevărat că nu s'au plasat și restul de 86 milioane, fiindcă nu trebuiau plasați toți banii. Banca Centrală Cooperativă a fost condusă după toate principiile economice. Ea trebuia să păstreze și în casă o parte din bani, pentru orice eventualitate, pentru restituiri de depozite, și așa mai departe. O măsură de prudență pe care a luat-o Banca Centrală Cooperativă, nu o puteți întoarce împotriva ei.

Și atunci domnule președinte, fiindcă vreau să vă fiu plăcut, și vreau să demonstrez că nu vreau să prelungesc inutil discuția, renunț la cealaltă părți pe care îmi propusesem să le desvolt.

Sistemul polițist la cooperare

Vreau numai să atrag atenția d-lui ministru Negură, că este păcat și pentru d-sa, și pentru partidul, din care are onoarea să facă parte, că a instituit la conducerea cooperării un sistem care nu este numai tutelar dar care este polițist. Și dacă s'ar fi întâmplat ca proiectul de lege să poată să fie supus cenzurii defunctului șef al partidului dv. sunt sigur că el l-ar fi respins fără discuțiune. Ce faceți dv. prin acest proiect? Eu n'am să citesc din discursul defunctului Duca, dar țin să vă arăt că atunci când noi am spus să fie un comisar al guvernului la consiliul de administrație al Băncii Centrale Cooperative, defunctul Duca a luat cuvântul și a protestat, spunând că aceasta nu mai este autonomie, este orice vreți afară de autonomie, și că d-sa nu primește un comisar al guvernului în consiliul de administrație al Băncii Centrale Cooperative. Mai spune, defunctul Duca, că era bine înainte, când ministrul avea această delegațiune de a se opune hotărârilor consiliului de administrație, făcând în același timp constatarea că niciodată un ministru nu a uzat de acest drept de veto, decând a existat cooperarea în Țara Românească.

Ei bine, ce faceți dv. prin proiectul de lege? La Consiliul de administrație al Băncii Centrale Cooperative schimbați mai întâi proporția: nu mai este 6 cu 5, este mai mult; este treaba d-voastră. Proporția este cam aceeași, dar introduceți nu numai pe comisarul guvernului, ci și dreptul ministrului de a se opune la hotărârile consiliului de administrație. De unde defunctul Duca cerea să se scoată, din consiliul de administrație, chiar și comisarul guvernului, d-voastră, prin legea actuală, nu numai că nu spuneți să se scoată acest comisar al guvernului, ci îl mențineți și alături de el spuneți să fie și ministrul, care să poată împiedeca hotărârile și lucrările consiliului de administrație. Este pentru d-voastră un punct de onoare să explicați cum s'a putut să treceți peste o jumătate de autonomie câștigată, tocmai la punctul opus al acestei autonomii și să transformați, după cum aș fi putut să vă dovedesc, tot ce este vorba de control, în sistem polițist, pentru că în totdeauna puterea executivă să se poată amesteca cât mai adânc în mișcarea și operațiunile, pe care le face Banca Centrală Cooperativă.

Domnilor deputați, desigur că d. ministru Negură va da această explicațiune.

Încercările de distrugere

Eu țin să termin și să vă spun că este în afară de orice discuțiune, că cece v'a determinat pe dv. să prezentați acest proiect de lege nu sunt nici diurnele cele mari de care vorbiți, fiindcă d-voastră nu vă speriați de diurnele care se încasează la Banca Centrală Cooperativă. D-voastră să nu credeți că nu se observă că dela o vreme încoace, partidul dv. este condus de un spirit egoist, că nu mai este acea largheță, cu care a venit d. Gheorghe Tătarăscu, la începutul guvernării sale; ci se întronează acum, la conducerea partidului, o mentalitate cu totul alta. D-voastră nu puteți tolera să existe, în țara aceasta românească, instituții create și administrate de partidul național-țărănesc, fără să nu vă gândiți să le distrugeți. Este pentru d-voastră un principiu de existență politică, să distrugeți tot ce s'a făcut de alții, indiferent dacă s'a făcut ceva bun, așa cum faceți cu Banca Centrală Cooperativă. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Domnule ministru, nu cred că este

bine să mergeți mai departe pe drumul pe care vă găsiți.

Împotriva, este bine să vă opriți. Eu constat cu plăcere că domnul ministru Sassu nu este animat de aceeași patimă vijelioasă, care vrea să distrugă totul în drumul lui. Împotriva dumnealui se trudește să găsească formula care ar putea să salveze instituția, să o ridice pe un plan cât mai sus.

D. V. P. SASSU: Eu personal, și întreg guvernul, avem toată încrederea în domnul subsecretar de stat Negură, care este autorul acestui proiect de lege.

D. DINU SIMIAN: Nu este o intrigă. Domnule ministru, credeți dv. că sunt un naiv? Puteți să nu aveți încredere în domnul subsecretar de stat Negură? Ași vrea să văd și eu în anele politice ale României, ca un ministru titular să vină să dezavueze pe subsecretarul de stat?

Nu se poate. Dar atunci când spuneți că vă trudiți și că vreți să găsiți formula, care se opune punctului de vedere al domnului Negură, se bate cap în cap cu concepțiile d-sale, atunci dați-mi voie să nu-l felicit pe d-l Negură pentru încrederea pe care i-o acordați.

Proiectul va fi sancționat la Casație

Dar, domnilor deputați, există o singură salvare. Nu mai citesc. Am aci întregul dosar al domnului Negură, din care se vede cum l-a persecutat pe d. Mladenatz, cum l-a desființat pe domnul Giosan, cum l-a scos din funcție pe d. Andreescu și pe toți cooperatorii cunoscuți, nu a mai rămas niciunul neatins de domnul Negură.

Un exemplu edificator este ceea ce ați făcut cu profesorul Mladenatz. Cred că în toate anele politice, nu numai din România, dar de oriunde, nu veți găsi o operă dusă cu mai multă tenacitate pentru distrugerea unui om, decât aceea pe care ați desfășurat-o d-v împotriva profesorului Mladenatz, și într'un moment când acest element de mare valoare este recunoscut ca un cooperator cu renume mondial.

Domnule Negură, d-v, în lupta cu cooperarea, ați avut o înfrângere. Ați pus propria pe niște sume, pretinse datorate, de către Banca Centrală Cooperativă, iar justiția v'a anulat această oportunitate. Deci a fost un prim semnal prin care vi se atrage atenția că nu puteți merge mai departe pe calea abuzurilor. Dv. trebuie să vă sesizați de acest lucru, și ceea ce v'a întâmplat cu rezistența Uniunii, ce vi se va întâmpla mâine cu rezistența adunării generale, cu siguranță că veți găsi o rezistență și mai puternică și mai hotărâtă atunci când se va aduce această lege în fața Inaltei Curți de Casație, fiindcă acolo nu mai puteți avea de partea dv. decât argumentele juridice pe care până acum nu le-ați prezentat.

Iată pentru ce nu voi vota acest proiect de lege. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc).

Guvernul se menține cu starea de asediu și cu cenzura ziarelor și a discursurilor. În această guvernare despotică, când nu au libertatea de a-și spune cugetul, chiar fruntașii vieții politice, noi nu știm care-i realitatea în țară, Să ne aducem aminte că totdeauna guvernele liberale au fost călăii libertăților cetățenești și prin aceasta nu seamănă cu niciun guvern liberal din lume.

*
Aflăm că partizanii noștri șefi comunali sunt persecutați, șicanați, pârși pentru fleacuri în fața tribunalelor, pentru a fi intimidați și descurajați.

Aveți curaj că vom scăpa de lăcuste, dar notați pe toți cei ce v'au făcut rău pe nedrept, că va veni timpul să le plătiți cu același măsură.

Trimiteți orice plângeri pe adresa Știrbel Vodă No. 2.

*
Comunele Govora-Sat-Băi, Bodești, Pietrari de jos și-au achitat cotizațiile la județ și centru, conform obligațiilor statutului.

Comanda de armament la uzinele „SKODA”

Cine nu știe de cât venin e plin sufletul liberarilor și mai ales șeful lor Dinu Brătianu, tipul incapacității și al sectarismului de partid. Totdeauna pentru ei n'a existat nimic sfânt în această țară pe care o consideră ca pe o moșie a partidului. Tot patriotismul îl aveau numai ei, de aci și tot dreptul de a suge din plin isvoarele de venituri ale mănoasei noastre țări. Formula adresată partizanilor, a fost: „Imbogățiți-vă” și au făcut-o pe spinarea țării. Cunoscându-și păcatelor lor, ei nu fac decât să arunce cu noroiu în cei mai curajosi oameni ai vieții noastre politice târând în murdăria calomniei de mahala și de cafenea cele mai bine intenționate acțiuni ale adversarilor politici.

Cine nu știe ce grije deosebită au purtat liberalii fiilor acestei țări pe care i-au trimis să lupte cu sufletul în fața celor mai ucigătoare mașini de războiu ale dușmanilor. Ați uitat de Turtucaia? Ați uitat că mușcați țărâna cu dinții să vă faceți un loc de viață în pământul călcat de lifta păgână? Ați uitat că erați carne de tun și că viața unui soldat nu prețuia nici cât a unei insecte?

Să nu uitați că toate acestea se datorau politicii de nechibzuință și neprevădere cu care partidul istoric Naț.-Liberal înțelegea să aștepte dansul morții care fu războiul cel mare din 1916-18.

Ei bine, cu o inconștiență de criminali au făcut armă politică contra partidului Naț.-Țărănesc din cea mai aleasă acțiune a acestui guvern: înarmarea țării, părăsită timp de 10 ani de după războiul de guvernele liberale și ale camuflajilor averescani.

S'au aruncat din umbră, urzind condamnabile intrigi de animal răpitor contra unei comande de tunuri făcută la o fabrică străină, cea mai renumită în această brasă din Europa.

Au svonit că s'au pus prețuri colosale, că s'a furat, că s'a procedat ilegal, etc. Acuzații ca'n basme, pe cari mintea omului normal le refuză, tocmai prin exagerarea lor.

Comanda intreruptă, ne găsim azi ca la 1916. Doamne, ferește-ne de război! Dușmani ai țării noastre, fiți cavaleri și așteptați-ne să ne înarmeze liberalii!

Partidul nostru, calomniat, a cerut ancheta parlamentului care însă negăsind nimic, contra vreunui om politic de-al nostru, s'au apucat să inventeze, căutând să arunce bănuiala asupra fostului președinte d. Iuliu Maniu, dar nereușind, vor cel puțin așa de ochii lumii, să acuze pe doi miniștrii, gen. Cihoschi și d. M. Popovici.

Deputații noștri au arătat, cu lux de argumente și adevăr, greșala ce s'a făcut cu oprirea comenzii și avantajele din toate punctele de vedere a comenzii făcute.

Deși guvernul liberal actual reia comanda aceluiaș material, la același fabrică, cu aceleași prețuri, ei continuă să urle furioși.

D. D. Simian deputatul nostru a luat cuvântul combătând acuzația adusă d-lui M. Popovici, atât de nedreaptă, încât nu știi ce să crezi, glumă sau prostie?!

Dăm câteva părți din discursul ținut la cameră de d-sa.

Discursul d-lui D. Simian asupra raportului Bentoiu

Afacerea aceasta Skoda nu mai impresionează pe nimeni. Vedeți că nici dv. nu-i dați o atenție deosebită cum se constată din prezența dv., aci.

Ați căutat la început să montați o afacere Skoda. Intrebarea este: pentru ce? Ați crezut probabil că dacă afacerea Skoda dobândește oarecare amploare, veți aduce vreun prejudiciu politic, vreo diminuare politică partidului național țărănesc.

Ei bine, dacă este așa, atunci nu mai este nevoie să mai discutam raportul Bentoiu. Dacă dv. aveți ca unică preocupare să diminați popularitatea partidului național țărănesc urmărind să-i creați o atmosferă defavorabilă, nu avem decât să sistăm discuțiunea (aplauze pe băncile partidului național-

țărănesc) care în felul acesta nu mai are nici un înțeles. Atunci are dreptate d. Iulian când spune că ne găsim în fața unui for politic.

Este trist însă pentru partidul liberal că atunci când pentru prima dată se pune în chestiune de responsabilitate ministerială, nu este capabil să se ridice la rangul principiilor de dreptate și de drept, care trebuie să guverneze această materie (aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc).

D. DINU SIMIAN: Domnilor, eu vă înțeleg pe d-v. iată ce este: d. Popovici a fost sesizat și de d. Vaida-Voevod și de Seletzki, despre descindere; dar a tăgăduit oare d. Popovici că la cunoscut pe Seletzki? Insuși d-sa în declarațiunea pe care a făcut-o, a spus că s'a prezentat la ministerul justiției Seletzki, ca să-i facă o reclamație.

D. DINU SIMIAN: la ora 8 seara concomitent cu telefonul d-lui prim ministru. Dar, domnule coleg, în depoziția d-lui Vaida-Voevod este o frază edificatoare asupra acestei probleme. Fostul prim ministru de atunci spune categoric: l-am chemat la telefon pe d. Mihai Popovici, și l-am întrebat: ce este la Skoda? Iar d. Popovici în primul moment, mi-a spus: nu știu, am să mă informez, și am să vă dau relațiuni. Este deci cert pentru un om de bună credință că în momentul când d. Vaida-Voevod întreabă pe d. Mihai Popovici, ministrul justiției nu știa ce se întâmpla la Skoda. Că posterior acestei intervențiuni a venit Seletzki să facă o reclamațiune, ce concluzie puteți trage d-v. de aci? Eu vă întreb: credeți dv. că există puțini oameni politici, și încă de foarte mare valoare în partidul dv. care să nu-l fi cunoscut pe Seletzki?

.....

Raportorul și-a depășit competența.

Dar, domnilor, dacă n'a excedat competența, dacă vina aceasta nu poate fi încadrată, nu este surprinzător pentru mine că d. raportor general nu examinează și situațiunea d-lui general Uică și a domnului colonel Pomponiu, pentru că aceștia n'au nici o importanță! D. general Uică poate să dea ordine câte vrea, pe Dv. nu vă interesează!

Pe de altă parte, domnilor deputați, să-mi dați voie să constat că domnul raportor general și onorata Comisiune, a cărui expresiune este d-sa, au excedat mandatul pe care-l aveau dela onorata Cameră.

Toate sunt posibile, domnilor, dar ca să ai un mandat bine prețzat și să treci peste el, aceasta credeam eu că nu se poate, cel puțin pentru oamenii cari știu să interpreteze o anumită dispozițiune.

Dealtfel, domnul raportor în partea introductivă a raportului spune:

„In ordinea de zi a Camerei Deputaților, prin care s'a instituit ancheta s'au fixat obiectivele precise ale cercetării. Acestea sunt:

Contractul încheiat cu uzinele Skoda la 15 Martie 1930 este sau nu oneros? In caz afirmativ, asupra cui cade răspunderea?

Sunt sau nu anumite persoane care au trafic pe seama contractului lăsându-se să fie mituite?

Prin ce dispoziție era însărcinat domnul raportor general să cerceteze dacă în afacerea Skoda, domnul Mihai Popovici a dat vreo dispoziție ilegală care se încadrează în art. 3 din legea responsabilității ministeriale?

Domnilor deputați, domnul raportor general nu are curajul să spună ce vrea să spună; trebuie subînțeles și aci! Pentru că nu puteau să fie vinovați decât acei cari poartă răspunderea unui contract oneros, și acei cari au trafic în jurul contractului Skoda.

Din textul domnului raportor, cu privire la d. Mihai Popovici, am să vă citesc unele pasagi, ca să vedeți că nu se afirmă nici că are răspunderea încheierii contractului, nici că a contractat.

Ce spune domnul raportor?

.....

Lovitura împotriva partidului național-țărănesc n'a reușit

Domnilor deputați, eu nu știu ce veți face dv. până la sfârșit. Veți împinge aceste prezumții, diluate în laboratorul dv. politicianist, până la capăt; veți menține invinuirea contra d-lui Mihai Popovici; sau o veți retrage? Dar eu știu un lucru: că ați crezut și ați fost convingși, că după urma afacerii Skoda, popularitatea partidului național-țărănesc va fi diminuată. Ați vrut, cu arma aceasta în mână, să distrugeți partidul național-țărănesc, și v'ați gândit dela început să loviți sus de tot; ați voit, așa cum a demonstrat cu atâta talent și cu atâta documentare colegul nostru D. Moldovan să loviți în acela care a condus până acum câțiva timp partidul național-țărănesc.

V'ați dat seama că nu ați reușit, pentru că mai presus de voința dv., care este numai omenească, și mai presus de puterile dv., de a mistifica texte și de a inventa întâmplări, cari nu au existat, probitatea politică a d-lui Iuliu Maniu nu poate fi atinsă de nimeni, și cu nimic în această țară. (Vii aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Nu ați voit să lăsați în opinia publică această atmosferă, contrarie atmosferei ce ați voit să creați, și dacă nu ați putut ajunge la inimă, ați vrut să loviți în amicii devotați ai d-lui Iuliu Maniu.

Pentru că d. Mihai Popovici ocupă în această grupare de prieteni locul de dreapta, lângă d. Iuliu Maniu, ați crezut că izbind pe d. Popovici și pe ceilalți, va rămânea cel puțin o îndoială în opinia publică, că totuși, în afacerea Skoda a fost ceva necurat: aceasta, pentru satisfacerea interesului dv. politic.

Astăzi constatăm că nu ați avut curaj să-l instrumentați pe d. Mihai Popovici, și eu rog pe oricare jurisconsult din această incintă, să încadreze, în mandatul primit de comisie dela Cameră, vina d-lui Mihai Popovici, așa cum ea este susținută în acest raport general. Dacă nu va reuși să facă această încadrare — dv. știți foarte bine că nu o va putea face — strigați încontinuu să meargă la instrucție, să meargă la Casație, pentru a se pronunța. Dece? Fiindcă există vreo îndoială asupra vinii d-lui Mihai Popovici? Nu; ci pentru că vroiti să mențineți în opinia publică această atmosferă, că tot a fost ceva necurat, pentru că dacă nu era nu se trimetea chestiunea la Casație (aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Domnilor deputați, s'a pus aici o problemă, pe care vreau și eu să o ating și să o elucidez.

S'a spus că noi cerem mușamaua pentru fiii Ardealului. Nu. Ceeace cere partidul național-țărănesc este tratamentul de justiție egală, pentru toți fiii Țării Românești (aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

.....

O eroare politică și judecără

Trebuie să cobori jos de tot, în adâncuri primitive, ca să-ți permiți să invinovești pe d. Mihai Popovici, fost ministru al finanțelor, fost ministru al industriei și comerțului, fost ministru al justiției; trebuie să fii lipsit nu de spirit de obiectivitate, dar de orice spirit de omenie, ca să îndrăznești să aduci o invinovățire d-lui Mihai Popovici pe baza acestor prezumții, pe care dv. pretindeți că le aveți. (Vii aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Mai naționali decât nația

Acțiunea Vaidistă cum se numește, este o greșală politică în care a căzut d. d-r Al. Vaida numai datorită intrigii unor șefi de județe din Ardeal, nemulțumiți că alții le iau locul.

Acestui grup nesupus programului votat chiar de ei și indisciplinat conducerii de partid, i s'a aplicat pedepsa excluderii.

Este necesar ca armata să fie disciplinată și toți să aibă unitate de vederi când e vorba de chestiuni de stat.

Dăm mai jos discursul D-lui Iuliu Maniu ținut la comitetul executiv care a ratificat cu 111 membri din 130 măsurile contra celor ce turbură liniștea și puterea de luptă a partidului, dela care țara își așteaptă îndreptarea.

D-l Eduard Mirto mai național decât D-nii I. Mihalache și Iuliu Maniu! Și alaltăeri i se contesta Valachului Eduard Mirto până și cetățenia română.

Discursul D-lui Iuliu Maniu

D. IULIU MANIU, primit cu aplauze, spune că perspectiva depărtării de d-nii Vaida și Aurel Vlad, tovarăși de luptă de 40 de ani, este pentru d-sa o mare dramă sufletească.

Sunt trei chestiuni, pe care noi — în partidul național-țărănesc — suntem toți de acord și asupra cărora nu putem să ne supralicim: ideea națională, ideea democratică și dragostea pentru țărâ-nime. Asupra acestor trei chestiuni, nu există și nu poate exista nicio divergență între noi.

Sutem toți de acord că elementul românesc nu are, mai ales în provinciile noi, rolul precumpănitor, pe care ar trebui să-l aibă. Vrem cu toții ridicarea elementului românesc, la rangul la care are dreptul și pe care îl merită.

Intrebarea este, pe ce cale se poate ajunge la această nobilă și patriotică țintă? Fratele Vaida a ales o formulă, o cale, noi avem altă formulă, altă cale. Pentru o formulă, nu părăsești însă un partid, în care te-ai născut și în care ai trăit.

Eu și prietenii mei am fost în anul acesta din urmă, nedreptății de unele hotăriri ale d-v. Nu am părăsit însă partidul. Poate că veți mai lua hotăriri nedrepte. Voi lupta ca să abat nedreptatea dela mine. Dar nu voi părăsi partidul pentru aceasta. M'am născut și vreau să mor în acest partid.

Formula lui Alexandru Vaida este, după părerea mea, profund greșită. Am spus-o și la comitetul executiv precedent, când a spus-o pentru prima dată.

După credința mea, formula proporționalității se întoarce împotriva noastră a Românilor.

Il conjur pe Vaida și conjur pe toți românii să nu arunce lozinca primejdioasă a proporționalității, care ne va face numai rău.

Suntem un stat unitar și nimeni nu are dreptul să ne împartă în fășii de diferite nuanțe. Aceasta ar însemna dăunarea unității noastre de stat.

Vrem ridicarea elementului românesc, dar fără să nedreptățim pe cineva. Noi, care am fost oprimați, nu avem dreptul să oprimăm azi pe alții.

Dar mai este ceva: sunt două acte care stau la fundamentul statului român reîntregit. Aceste două acte le știți: Declarația dela Alba Iulia și tratatul de pace. Prin amândouă, noi ne luăm anume angajamente. Aceste angajamente trebuie să le respectăm. Pentru amândouă aceste acte eu și cu Vaida purtăm răspundere istorică. El, ca președinte de consiliu, a semnat tratatul de pace, pe când eu eram șeful blocului parlamentar. Răspunderea se împarte între mine și el. Pentru declarația dela Alba Iulia, răspunderea istorică îmi revine în primul rând mie.

Oricine poate să ia atitudine împotriva acestor două acte fundamentale. Atitudinea va fi, cum am spus, greșită. Dar Vaida și cu mine nu putem lua o asemenea atitudine, fiindcă aceasta ar însemna să ne blamăm noi înșine.

Nu vreau să intru în amănunte, dar voi spune că a pune în discuție prin asemenea atitudine, tratatul de pace, mai ales în împrejurările grele de azi, când acest tratat trebuie să ne fie pavăză de apărare — constituie o profundă eroare.

D. Iuliu Maniu încheie adresând un călduros apel la D-nii Vaida, și ceilalți vechi tovarăși de luptă să nu inaugureze o acțiune dăunătoare partidului și țării.